

Sudska odluka o zabrani štrajka u Zagrebu je sporna

Sindikalisti i analitičari analiziraju obustavu rada djelatnika ZET-a i Holdinga

Večernji list – Zagreb

5 Oct 2026

Ivica Beti

Radnici ZET-a u spremištu na Ljubljani čekaju daljnju odluku nakon presuda Županijskog suda da je štrajk nezakonit

Kolektivni ugovor istekao je krajem ožujka, ali se pravila koja uređuju obračun i isplatu plaćaju nastavljaju primjenjivati do sklapanja novih ugovora, a neisplata plaće, prema Zakonu o radu, razlog je zbog kojeg sindikat može organizirati štrajk, navodi se u zajedničkoj izjavi triju sindikata ZET-a. Najavljuje se tako mogućnost novog štrajka, no koje su se pouke izvukle od prošlotjednog?

Sporna sudska odluka

Jedan od najpoznatijih hrvatskih sindikalnih lidera Vilim Ribić kaže da se prvi kriterij za ocjenu uspješnosti štrajka mjeri odazivom i voljom ljudi da u štrajku ustraju, a drugi stupnjem ostvarenja stvarnih ciljeva štrajka. – Iz kuta tih kriterija štrajk sindikata u Zagrebu jedan je od najuspješnijih štrajkova u Hrvatskoj. Štrajk je prekinut uslijed egzogenog razloga, sudske odluke. Netko će odmah reći da nije sudska odluka, već pravni propust sindikalne strane uzrok toga što štrajk nije ostvario svoje ciljeve. Ovdje imam prostora samo za konstataciju da je sudska odluka veoma sporna. Ali čak i da je besprijeekorna, ostaje pitanje zašto je sud štrajk zabranio? Razlozi koji se navode nisu morali biti razlog za zabranu štrajka. Sud je morao provesti, rekli bi pravnici, test razmjernosti kada je riječ o ograničenju ljudskih prava, tj. jesu li formalni propusti dovoljno važan razlog za zabranu štrajka, kao ljudskog prava. Sud je mogao pronaći druga, blaža rješenja kojima bi u hodu osigurao uklanjanje propusta kako ne bi ograničio ustavno pravo na štrajk. Sud to nije htio. Svaki štrajk pogađa prava trećih osoba. Zar je pravo ljudi da komotnije putuju gradom, to jest pravo na vožnju tramvajem, važnije od ljudskog prava na štrajk?

Zabrana štrajka se prema standardima civiliziranih zemalja može odnositi samo na prava trećih osoba na život, osobnu i nacionalnu sigurnost – kaže Ribić za Večernji list.

Sindikalne slobode, dodaje, svetinja su u zapadnim demokratskim društvima, a kada o tome ne postoji kolektivno razumijevanje, onda je otvoren prostor javnog i političkog obračuna ne sa sindikatima, već s pravom na štrajk. – Pri tome se ne preže od prljavih sredstava, laži i potkopavanja sindikalnih akcija putem stranaka, dijela medija, javnih mudrijaša, elitističkih ljevičara i poluinteligenata iz poslovnog svijeta, a sve to u paradigmi manira aktualne političke vlasti. Može se očekivati da takav štrajk izaziva negodovanje većeg broja ljudi, ali nije normalno da ne postoji dovoljan broj onih koji su u stanju razjasniti prirodu sindikalnog djelovanja. Odnos društva prema tome je licemjerman – smatra. Ako 99 posto ljudi odlazi u štrajk, onda oni ne misle da imaju zaslužene plaće. – S onu stranu tog pitanja, svaki sindikalni pritisak u društveno-ekonomskom smislu je koristan. Ako oni izbore još više od navodno svojih visokih plaća, to dalje pokreće pritisak drugih sindikata, čime sindikati permanentno utječu na raspodjelu društvenog bogatstva, smanjuju nejednakosti i čine društvo više povezano. To je ključan razlog zašto su sindikalna prava dopuštena i nedodirljiva u zapadnoj civilizaciji. Nema ih u Kini i Pakistanu – kaže Ribić. Predsjednik Sindikata Preporod Željko Stipić smatra kako je preuranjeno štrajk vozača i

Svatko je branio svoje “jato”, a zaboravili su one kojima bi javne službe trebale služiti, građane koji plaćaju porez i najskuplje komunalne usluge. Oni su opet izvukli deblji kraj

komunalaca proglašavati neuspješnim. Žalbeni postupak nije završen, a traje i reguliranje tzv. nužnih poslova. – Ako Vrhovni i u konačnici Ustavni sud presudi drukčije od Županijskog, a ta mogućnost postoji, organizatori štrajka dobit će vjetar u leđa. Reguliranjem poslova koji se tijekom štrajka ne smiju prekidati otklonjen će biti važan razlog zašto je sud štrajk proglasio nezakonitim. Podrška javnosti u štrajku jest važna, ali nije presudna. Sindikati su sigurno mogli učiniti više po pitanju pridobivanja naklonosti javnosti. Onime što je trebala biti njihova prednost okoristile su se uprave tvrtki odnosno gradska vlast. Sindikati su trebali tijekom štrajka osigurati da npr. dio autobusnih i tramvajskih linija funkcionira. Propust su pokušali ispraviti uspostavom prijevoza prema Rebru. Na žalost, bilo je to i prekasno i nedovoljno. Do podrške javnosti sindikatima je bilo teško doći u situaciji kada se najveći dio medija ponio navijački, odnosno stavio isključivo na stranu korisnika usluga i gradske vlasti. Radi se o arhetipskom mjestu štrajkova. Kako je svaki štrajk usmjeren protiv onoga tko je na vlasti, organizatore štrajka uvijek se povezuje s oporbom.

Prokušan je to recept za unošenje razdora među štrajkaše, ali i dodatno slabljenje podrške štrajku u javnosti. Političko etiketiranje organizatora svakom štrajku šteti, ali ono nema odlučujući utjecaj na ishod. Na žalost, u Hrvatskoj je danas teže organizirati štrajkove nego što je to bio slučaj čak i u olovnim 90-ima. Pravo na štrajk sve je više papirnato i ne čudi što je njih sve manje i manje. Od svakog uspješnog štrajka korist imaju organizatori budućih štrajkova i obrnuto. Velika je korist ovog štrajka, bez obzira na njegov konačan ishod u pogledu prihvaćanja sindikalnih zahtjeva, u tome što se pokazalo da potpuna međusindikalna suradnja nije nemoguća i da se takvom štrajku priključuju i radnici koji nisu sindikalno organizirani, a broj štrajkbrehera svodi na statističku pogrešku. Štrajkovima obrazovnih sindikata gotovo je u pravilu nedostajala ova dimenzija – kaže nam Stipić.

Loša komunikacija sindikata

Analitičarka Ankica Mamić ističe da štrajk nije uspio prije svega zbog loše komunikacije sindikata, pa su radnici Holdinga i ZET-a u javnosti percipirani kao “uhljebi” s velikim plaćama i većina je zaključila da ne zaslužuju više. – Drugi veliki problem bio je izostanak minimalnog pružanja usluga ljudima koji ovise o njima, bolesnima, starijima i onima koji si ne mogu priuštiti vožnje taksijem na zakazane preglede ili posao. Ni Grad, s druge strane, nije uspio profitirati. Njihove komunikacijske poteze mnogi su percipirali kao politički spin. Na kraju su građani ostali nezadovoljni objema stranama. Svatko je branio svoje “jato”, a zaboravili su one kojima bi javne službe trebale služiti, građane koji plaćaju porez i najskuplje komunalne usluge. Zato u cijeloj ovoj priči nema pobjednika, a deblji kraj opet su izvukli građani – zaključuje Mamić.